

VENIO Lezing

INSPIREREND BETOOG

Karin Bartels

8 januari 2019

De **Venlolezing** is een betoog dat sinds 2009 jaarlijks wordt voorgedragen door een Venlonaar jonger dan 35 jaar en is bedoeld om iedereen die betrokken is bij de ontwikkeling van de gemeente Venlo te inspireren: overheid, bedrijfsleven, onderwijs, culturele instellingen en burgers.

Karin Bartels

Kunstenaar Karin Bartels (Venlo, 1986) onderzoekt op micro niveau het dagelijks leven en de openbare ruimte. Op basis van observaties, interventies, gesprekken, schetsen, knipsels, kaarten en aantekeningen ontstaat een archief. Het archiefmateriaal vormt de basis voor het construeren van verschillende, subjectieve beeldatlassen. Via de Atlasstructuur zoekt Bartels naar relaties en betekenis van de alternatieve kennis die ze genereert. De atlassen zijn gedeeltelijk een werk op zichzelf, maar dienen ook als inspiratie voor nieuwe projecten. Voor Museum van Bommel van Dam werkte ze in het kader van een project over een gezonde woningmarkt in de Vastenavondkamp in Blerick, Op de Heide in Tegelen en Venlo-Noord. Karin Bartels studeerde aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam en het Institut des Hautes Études en Arts Plastiques in Parijs.

*Er is geen betekenis als betekenis niet wordt gedeeld,
en niet omdat er een ultieme of eerste betekenis zou zijn
die alle wezens met elkaar gemeen hebben,
maar omdat betekenis zelf het delen is van Zijn ¹*

Thoés, Thuis, Heimat, Home, Chez moi

Prive collectie – Karin Bartels

Als ik aan thuis denk, komen er allerlei gedachten en herinneringen naar boven. Letterlijk genomen is thuis de woning waar ik woon, maar als ik aan thuis denk, denk ik ook aan plekken die in het verleden tijdelijk een thuis waren of die ik boven mijn oorspronkelijke thuis in Venlo als thuis verkoos. Dit resulteert erin dat ik vaak aan mijn thuis in Parijs denk nu ik in Venlo woon en toen ik in Parijs woonde en ik dacht aan thuis, dacht ik aan Venlo. Met name aan familie en vrienden, de plek waar ik opgroeide, maar ook aan *vastelaovend* en het dialect.

Ik vroeg me af of het gevoel van thuis iets immaterieels is of dat je er in de basis vanuit kunt gaan dat thuis het object is waarin je woont. Een plek waar je op je gemak bent of dit nu een caravan, flat, rijtjeshuis of villa is, waar dan ook ter wereld. Voor sommige mensen is zo'n object iets tijdelijks, voor andere gaat dit object met gemak 40 jaar of zelfs generaties mee. Hoe komt het dat we van het ene naar het andere object verhuizen en we dit object aanduiden als thuis, terwijl het gevoel van thuis veel groter is dan het object waar je in woont. Hoe dan ook voor iedereen zal de gedachte aan thuis een reeks aan herinneringen en associaties naar boven brengen al dan niet gekoppeld aan een woning.

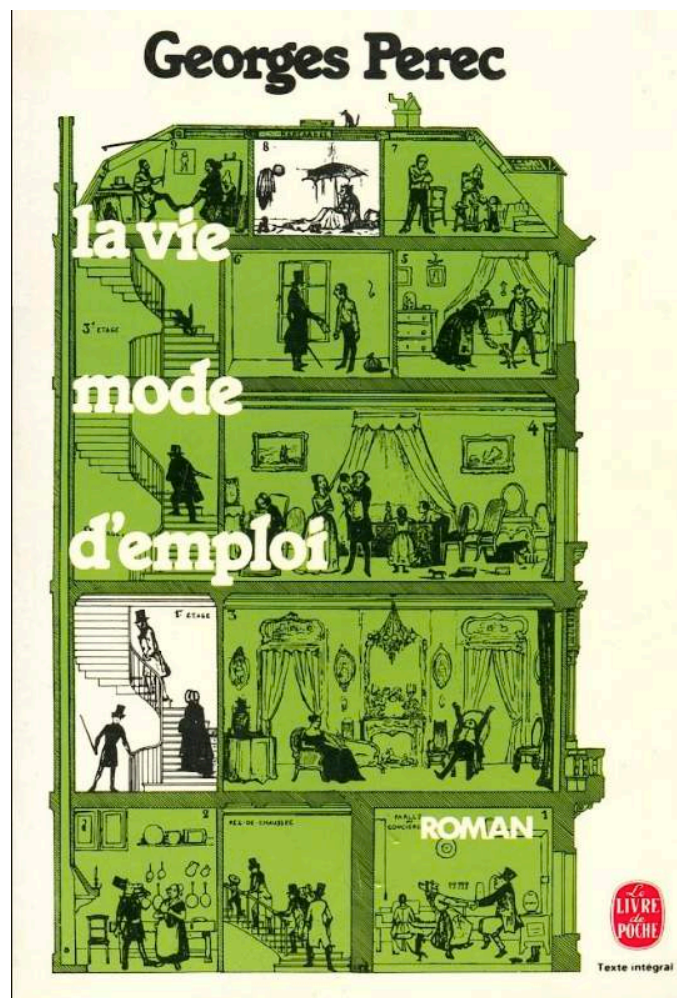
De Franse schrijver en filosoof Gaston Bachelard schrijft het volgende over wonen: *Het gaat hier niet om het beschrijven van huizen, het opsommen van hun pittoreske kenmerken en het analyseren van redenen waarom ze comfortabel zijn. Integendeel, we moeten verder gaan dan*

het probleem van de beschrijving - ofschoon deze beschrijving objectief of subjectief is, dat wil zeggen, of het feiten of indrukken geeft - om de primaire kwaliteiten te bereiken, degenen die een gehechtheid onthullen die op een of andere manier oorspronkelijk is tot de primaire functie van wonen.² Hij komt hier met een inzicht, dat in mijn ogen wel eens de sleutel zou kunnen zijn in mijn gedachten van het huis als object. Reflecterend op wat hij schrijft, stel ik mij voor dat die oorspronkelijkheid voor de primaire functie van wonen de universele capaciteit zou kunnen zijn om van welke vorm van onderdak dan ook een thuis te maken. Ik denk dat het thuisgevoel bepalend is voor je woongenot of je nu je hele leven in dezelfde buurt, dorp of stad woont of dat je juist regelmatig van locatie verandert.

Persoonlijk vind ik het Duitse woord *Heimat* een mooi woord voor thuis. *Heimat* is in mijn ogen de allesomvattende definitie, het ongrijpbare en bijna onmogelijke te beschrijven deel van thuis. Het idee van thuis wordt los gekoppeld van het woonobject. *Heimat* gaat in mijn ogen over de emotionele band die je hebt met een bepaalde plek of gebied. Voortbordurend op deze gedachte vormt het huis als fysieke ruimte een raamwerk voor persoonlijke ruimte en de daarbij komende subjectiviteit. De fysieke ruimte van een woning is vele malen kleiner, dan de verhalen die het voortbrengt door de mensen die er wonen of gewoond hebben. Zo overstijgt een woning zijn fysieke en oorspronkelijke functie voorbij ruimte en tijd in de herinneringen en verhalen die ieder met zich meedraagt.

La maison des locataires - Robert Doisneau (1962)

La Vie mode d'emploi – Georges Perec (1978)

Veur genne franc blief ik in Periés, want Venlo is mien thoés ... Truuk nao Venlo

Wonen in Venlo geeft mij een dubbel gevoel. Dat ik naar Venlo terugkeerde had helaas niets te maken met een verlangen om Parijs te verlaten in ruil voor de aantrekkingskracht van mijn geboortegrond. Terugkomen was een bittere realiteit. De slechte luchtkwaliteit in Parijs had zo'n desastreus effect op mijn gezondheid, dat ik zonder afscheid te nemen de deur achter mij dicht had getrokken. Op het moment dat ik terug kwam in Venlo was ik de regie over mijn leven compleet kwijt. Een week nadat ik uit het revalidatiecentrum kwam werd ik dertig, door mijn gezondheid niet in staat mijn master af te maken of te werken en wonende bij mijn familie voelde ik mij een behoorlijke mislukking. Dit scenario hoorde niet bepaald thuis in de plannen die ik voor mezelf had. Het deed me denken aan een regel uit het gedicht "*To A Mouse*" van Robert Burns: *de best bedachte plannen van muizen en mensen lopen vaak mis*.³ Ik onderzoek nu of ik me hier toch weer voor onbepaalde tijd wil vestigen.

Intuïtieve Atlas van Venlo

In november 2017 deed Museum van Bommel van Dam een open oproep voor het Circular Art Lab Limburg. Deze CALL concentreerde zich op de gezonde woningmarkt. Vooruitblikkend op krimp en potentiële leegstand, kwam de vraag om na te denken over hoe te anticiperen op deze aankomende fenomenen op wijk en eventueel stadsniveau.

Normaal gesproken wordt er vaak naar objectieve informatie gekeken bij stedelijke vraagstukken en hoewel het zeer handig is om hier conclusies aan te verbinden, ben ik als kunstenaar juist geïnteresseerd in de verhalen achter deze cijfers, zachte informatie en dingen die tussen de regels door gebeuren. Mijn voorstel was een om Intuïtieve Atlas van Venlo te maken, een hulpmiddel om met andere ogen naar de stad te kijken en zo tot nieuwe inzichten te komen. De Franse filosoof en kunsthistoricus Georges Didi-Huberman beschrijft de atlas als: *De atlas is een hulpmiddel, niet voor de logische uitputting van de gegeven mogelijkheden, maar voor de onuitputtelijke opening naar de mogelijkheden die nog niet gegeven zijn, het principe, de motor is niets anders dan de verbeelding. Hoe verontrustend het ook is, het heeft niets te maken met een persoonlijke of zinloze fantasie. Integendeel, het geeft ons een kennis die dwars doorsnijdt, door zijn intrinsieke kracht van montage die bestaat uit ontdekken*.⁴ Voor dit project wilde ik tijdelijk gaan wonen en werken vanuit een leegstaande woning in een x aantal wijken van de gemeente.

Voor de Intuïtieve Atlas heb ik me onder andere laten inspireren door de Situationist International (1957-1972), een internationale avant-gardistische kunstzinnig-politieke beweging. De Situationist beseftte dat we allemaal een heel beperkt perspectief hebben op de plaatsen waar we wonen. We reizen meestal van en naar dezelfde werkplek, op dezelfde wegen, bezoeken vrienden die in dezelfde of soortgelijke buurten wonen als de onze en hangen rond op plaatsen die speciaal zijn aangewezen voor openbare recreatie. Al in 1955 beschreef Guy Debord die de bekendste leider was van de Situationist International het idee achter Psychogeography als: *Psychogeografie stelt zichzelf de studie van de precieze wetten en specifieke effecten van de geografische omgeving, al dan niet bewust georganiseerd, op de emoties en het gedrag van individuen*.⁵ De 'psycho-' in 'psychogeografie' komt voort uit de

fascinatie voor de cognitieve aspecten die ten grondslag liggen aan zo'n alledaags leven in de stad: omgevingsignalen die ons onbewust instrueren waar we moeten zijn, wat we moeten doen en hoe we moeten denken. Psychogeografen trachten zichzelf los te rukken uit deze positie van naïeve, banale bewoner van de stad. Ze richten zichzelf erop om gebeurtenissen, dingen en processen te ontdekken die anders onzichtbaar zouden zijn in hun dagelijks leven. Daartoe hebben Psychogeografen de "Dérive" (vertaald "Drift") ontwikkeld. Eenvoudigweg gedefinieerd als elke activiteit die is ontworpen om een persoon buiten de gebaande paden te brengen en kritisch naar hun omgeving te laten kijken als methode en plaats voor onderzoek en analyse van hedendaagse steden. Het biedt tevens speelse, inventieve strategieën voor het verkennen van je eigen omgeving.

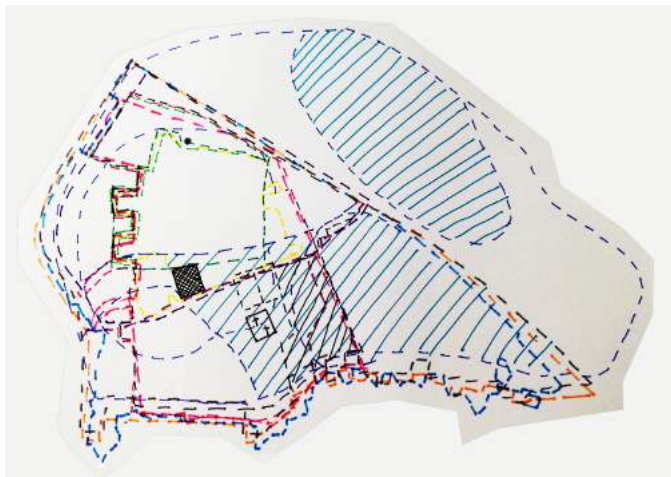
Tijdens het schrijven van mijn voorstel begon ik met het maken van een kaart die mijn beweging door de gemeente Venlo visualiseerde. Om zo te ontdekken hoe goed ik de fysieke ruimte van gemeente Venlo werkelijk kende. Onderstaand beeld is een fragment van deze analoge kaart die mijn beweging door Venlo weergeeft vanaf mijn geboortjaar tot een jaar geleden. De blauwe lijn is de Maas, de zwarte lijn geeft aan welke bewegingen ik door de gemeente maakte in het voorgaande jaar. De groene en zwarte lijnen samen geeft mijn beweging weer door de gemeente sinds 1986. De oranje lijnen geven de gebieden weer waar ik zelden tot nooit was geweest. Deze stukken van de gemeente zaten bij mij onder de radar en waren in mijn ogen een mooi potentieel startpunt om een veldonderzoek te beginnen om zo van binnenuit deze plekken te verkennen. Zo kwam ik in samenwerking met het museum en woningcorporaties terecht in een tijdelijk leegstaande woning in het Vastenavondkamp, Op de Heide en Genooi. Dankzij deze werkperiodes is ondertussen een groot deel van onderstaande oranje gebieden zwart geworden.

Persoonlijk kaart van Venlo (dec. 2017) – Karin Bartels

*Want ons huis is onze hoek van de wereld.
Zoals vaak is gezegd, is het ons eerste universum,
een echte kosmos in elke betekenis van het woord*⁶.

Als het huis onze hoek van de wereld is van waar we dagelijks naar buiten stappen. Dan volgt daarna de straat, de buurt, de wijk, het dorp, de stad etc. Vanuit de tijdelijke woningen van mijn *residencies* en daarmee mijn nieuwe hoeken van de gemeente, ging ik op zoek naar het persoonlijke perspectief en alternatieve kennis over de omgeving. Ik bevroeg allerlei mensen die wonen of werken in deze wijken, maakte foto's, kaarten, aantekeningen en experimenteerde met een micro initiatief en kleinschalige activiteiten. Zo maakte ik telkens in korte tijd kennis met nieuwe mensen, structuren, ideeën, vrijwilligers, faciliteiten, gebouwen, problemen, behoeftes en dromen. Uit de verzamelde informatie maakte ik beeldatlassen. Een complex netwerk van beelden, gegevens en verhalen over de 'zachte' kant van de stad. Tevens was er een samenwerking met de topklas Kunst van het Valuascollege, die door middel van de workshop serie de *Poëzie van Ruimte* ook onderdeel werden van dit proces.

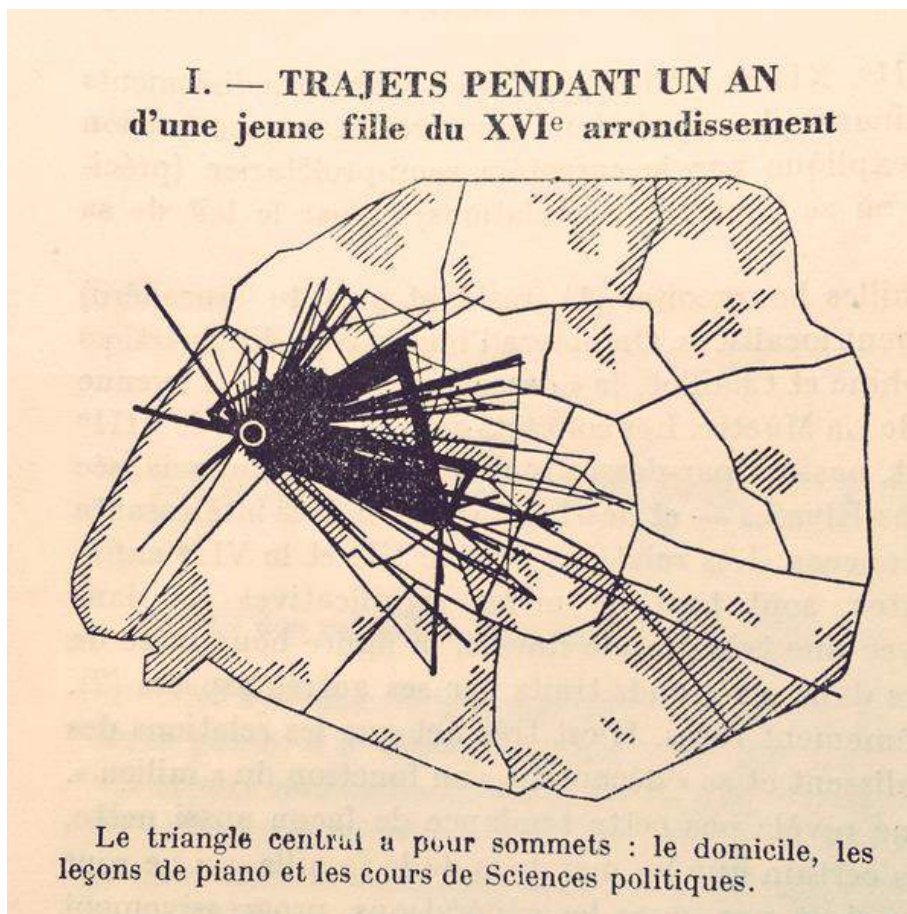
Links: Grenzen van en binnen de Vastenavondkamp vanuit het perspectief van verschillende bewoners en professionals (juni 2018) – Karin Bartels

Rechts: Intuïtieve Atlas van Venlo, rhizome, beeldatlas fragment (sept 2018) – Karin Bartels

Voordat ik uit Venlo vertrok, had ik mij nooit echt gerealiseerd hoe belangrijk de buurt is voor mensen. Door van stad en land te veranderen, veranderde ook mijn perspectief op de buurt en het belang hiervan in verhouding tot de wijk en de stad. De buurt is terug gaan naar de menselijke maat. In de tijd van globalisering en voortdurende connectiviteit vergeten we vaak wat er in onze directe omgeving speelt. Maar niet iedereen kan en wil mee in die voortdurende stroom waar alles groter, drukker, sneller, duurder en beter moet. Ook afgelopen jaar zag ik in mijn omgeving dat deze overweldigende druk van vooruitgang problematische vormen aan neemt en dat mensen los willen komen van dit systeem. Hierdoor ontstaan er al dan niet vrijwillige “achterblijvers” in de maatschappij, maar ook contrabewegingen in stedelijke structuren en een behoefte voor ruimte aan kleine lokale initiatieven en inspraak. In plaats van top down, meer ruimte voor horizontale of bottom up initiatieven. Zo kan de expertise van inwoners worden gebruikt in de verbetering van hun omgeving. Micro-initiatieven bieden kansen om op kleine schaal en buurtniveau activiteiten te ontplooiën.

Hoewel Venlo moeilijk met Parijs te vergelijken is, wonen ook in deze stad genoeg mensen die vooral leven in en om hun eigen quartier. Je winkelt bij de bakker om de hoek waar je dagelijks tijdens het *dejeuner* tot ver buiten de winkel staat om een verse *baguette* te kopen, gaat naar de groenteman, het buurtcafé, de coöperatieve (super)markt, het park, de bioscoop, zwembad en vele andere faciliteiten. Op de enorme schaal van het stedelijke netwerk, zorgt dit quartier voor een levendige, doch persoonlijke omgeving. Als nieuwkomer in deze stad waar ik mijn sociale netwerk nog op moest bouwen, was het geruststellend om wekelijks dezelfde mensen te kruisen op straat, te treffen achter de toonbank of mee te praten in het park, de rij van de bakker of het café. Dit zijn voorzieningen die hier in de meeste buurten niet meer bestaan of zelfs uit de gemeente dreigen te verdwijnen, ergens betekent het dat deze faciliteiten vanuit economisch perspectief niet levensvatbaar waren, maar dit betekent niet dat er in Venlo geen behoefte is aan de sociale structuren die achter deze faciliteiten schuil gingen.

Chombart de Lauwe, *Trajets Pendant Un An* (1952)

Ik vraag me af, hoe groot is het gebied is dat iedere Venlonaar werkelijk van de stad gebruikt? Hoe verplaats men zich door de gemeente? Tot hoe ver komen Venlonaren in de haarvaten van hun eigen omgeving? Wie wil zo snel mogelijk van A naar B, wie verandert graag van route of heeft een voorkeur voor bepaalde routes omdat de stad er via deze weg net iets mooier uitziet? Wat zijn de strategieën voor Duitse dag, wie vond voor zichzelf de ultieme sluiproute? Wie gaat waarheen voor het plezier? Waar is die mooie verborgen plek? Welk pad leidt naar die gekoesterde herinnering? Waar is het heerlijk om te ontspannen of te sporten?

Waar is de mooiste zonsondergang of zie je de meeste sterren? Waar wandelt je het liefst met je trouwe viervoeter?

Of andersom hoeveel mensen zijn er die wensen dat hun wereld groter zou zijn dan deze is, die om wat voor reden ook niet veel verder komen dan hun eigen voordeur? Vanuit de gedachte dat de gemeente Venlo *101.192 inwoners*⁷ heeft, zou dit in theorie betekenen dat er 101.192 verschillende versies van Venlo bestaan. En dan heb ik alle mensen die niet in de gemeente wonen maar wel binding hebben met de stad buiten beschouwing gelaten. De vraag die tijdens een meeting rondom het museum vraagstuk opkwam is: bestaat een stad uit gebouwen en uitsparingen of uit mensen? Het interessante is dat het bijna onmogelijk is om je een stad voor te stellen zonder gebouwen, maar een stad waar geen mensen wonen is een spookstad. Het is juist het complexe netwerk van deze elementen op één plaats dat een stad maakt en zo de stad net als het huis een raamwerk is voor subjectiviteit met vele verhalen en perspectieven.

Uitnodiging tot Dérive

Uit het proces van mijn veldonderzoek kan ik concluderen dat het een verrijking is om buiten vast patroon en kaders te treden in eigen gemeente, iets wat juist op bekend terrein ongebruikelijk is. Venlo associeerde ik vooral met de binnenstad, ondertussen associeer ik het meer met de hele gemeente en de daarbij komende perspectieven. Dit verruimd beeld brengt in mijn ogen een stuk meerwaarde dat ook belangrijk is voor professionals die zich in het dagelijks leven bezig houden op allerlei terreinen in de gemeente, haar ontwikkeling en toekomstvisie.

Als goed voornemen voor 2019 nodig ik jullie zowel als inwoners en professionals uit om eens buiten jullie vaste patronen te treden door middel van een mini Dérive. Er volgen twee kleine voorstellen, waarmee vandaag al een klein begin gemaakt kan worden. Eén: Ga vanavond via een omweg of andere route terug naar huis dan je gekomen bent en probeer onderweg 5 dingen te ontdekken die je nooit eerder zijn opgevallen. Twee: Denk aan een doorsnee weekend, en maak aankomend weekend ruimte voor een bezoek aan een evenement of plek in de gemeente waar je altijd al eens heen hebt willen gaan, maar waar het nog altijd niet van is gekomen. (tip: dit weekend vindt het Limburg Film Festival plaats in Venlo). Laat 2019 het jaar zijn van nieuwe uitstapjes en ontdekkingsreizen in Venlo.

Het potentieel van lege ruimte - Tuimelkruid Kollektief

In deze lezing kan ik onmogelijk alle verhalen vertellen over mijn reis door Venlo, maar hoe staat het met mijn persoonlijke zoektocht in de stad? Venlo is een stuk heimat, hier zitten mijn wortels en huist mijn vangnet. De wortelstok van mijn familie zit hier diep in de grond en is zo wijdverspreid dat ze samen een onverwoestbaar netwerk vormen dat voor mij klaar staat in goede en slechte periodes. Ruim een jaar geleden had ik niet in kunnen denken of dromen dat ik hier zou staan. Ik ben dankbaar voor de support van mijn familie, vrienden, nieuwe collega's en connecties die het voor mij mogelijk maken om mijn leven weer op de rails te krijgen. Door al mijn verhuizingen realiseerde ik me dat - al zou ik van nu af aan mijn hele leven in een andere stad in Nederland of het buitenland gaan wonen - ik nergens een

fundering zou kunnen leggen zoals die hier van nature voor mij al is. Ongeacht de tijd en energie die ik daar in zou steken. Venlo is voor mij in theorie dus een plek waar ik kan bouwen. Tevens is de schaal van Venlo aangenaam voor het dagelijkse leven en zijn de lijnen relatief kort, wat het makkelijker maakt om potentiële samenwerkingen aan te gaan. Venlo heeft voor mij een zekere potentie, maar bouwen aan een toekomst in een stad waar behalve volkscultuur, kunst en cultuur niet heel hoog in het vaandel staat maakt het toch een moeilijke plek om dit op lange termijn vol te houden met mijn kennis, interesses en ambities. Het lijkt erop dat de enige manier om geïnspireerd te blijven, mijn vak uit te oefenen en in mijn levensonderhoud te kunnen blijven voorzien ik de strategie van tuimelkruid moet aannemen. Tuimelkruid is het bovenste gedeelte van een seizoensplant die vooral voorkomt in de steppe en woestijn - wellicht een mooie maar trieste metafoor waarin makers in de kunst en cultuursector zich in mijn ogen in Venlo en Nederland lijken te bevinden. Tuimelkruid ontstaat doordat het zich losmaakt van de plant boven de wortels bij de voet van de stengel en dan weg tuimelt in de wind. Waaiend van de ene naar de andere plek verspreidt het tuimelkruid zijn zaden terwijl het over de grond rolt. Deze metafoor bracht me op een idee.

Kunst en Cultuur makers zijn altijd op zoek naar nieuwe wegen en ideeën, maken plannen en brengen deze tot uitvoering. Er is geen werk voor makers, maar makers maken werk en gaan tot het uiterste om hun ideeën te realiseren. In die zin, zijn makers ook ondernemers, zei het alternatieve ondernemers, het draait vaak niet om commercie, maar ze ondernemen om het leven mooier, rijker, speelser, dieper, veelzijdiger, etc. te maken voor zichzelf, maar ook de wereld om hen heen. De meerwaarde van deze alternatieve ondernemers voor Venlo wordt volgens mij nog te weinig gezien. Makers zijn vaak van nature situationisten en als ze hun werk niet willen laten bepalen door de markt gedoemd tot een bestaan als tuimelkruid. Kris kras rollend door Nederland, Europa of zelfs ver daarbuiten om in levensonderhoud te kunnen voorzien.

In Venlo zijn steeds meer mogelijkheden voor tieners om creatief talent te ontwikkelen op gebied van Dans, Muziek, Musical, Kunst, Mode, Fotografie etc. Wat gebeurt er over 5 tot 10 jaar met het potentieel van dit creatieve kapitaal als ze zijn afgestudeerd? Wat heeft Venlo te bieden behalve werk in educatie en een incidentele opdracht of project bij de Venlose podia van kunst en cultuur? Er zijn denk ik genoeg makers die in hun hart best terug zouden willen komen als er meer mogelijkheden waren om zich in Venlo te blijven ontwikkelen en daarmee zelf bij te dragen aan een levendig en veelzijdig aanbod in de stad.

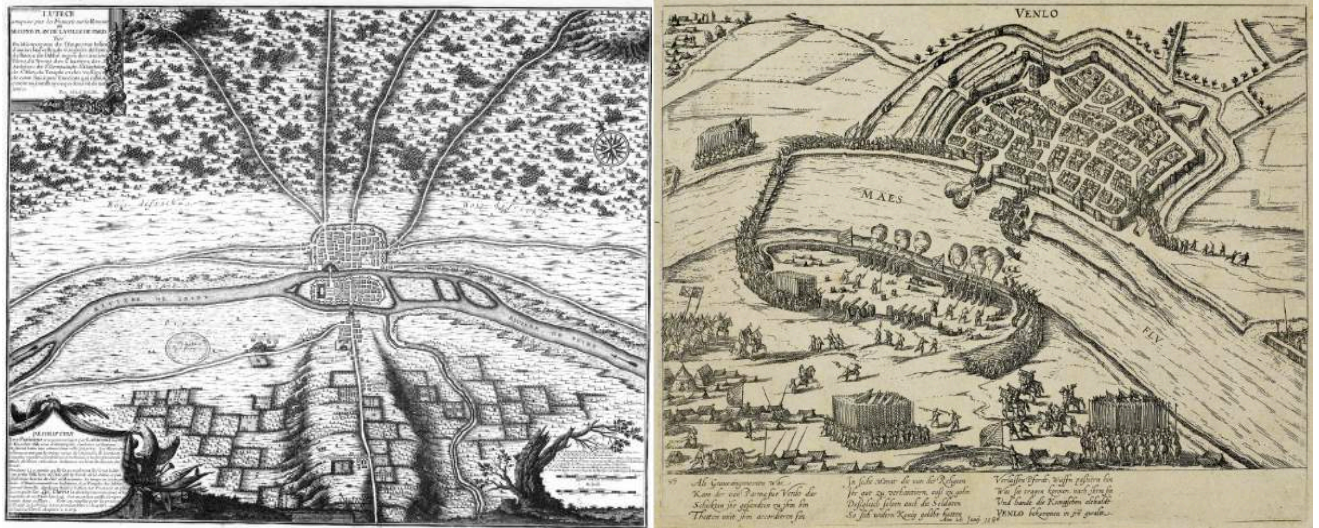
Toen ik enkele maanden geleden een ronde door de binnenstad maakte viel het me op hoeveel panden er op de begane grond leegstonden, om van bovenverdiepingen nog niet te spreken. De tijdelijke leegstand waar ik in de wijken voor de Intuïtieve Atlas van Venlo gebruik van mocht maken biedt ook kansen voor de binnenstad of andere locaties in de gemeente. Bij deze wil ik een idee lanceren, genaamd Tuimelkruid Kollektief. Een experimenteel platform en laboratorium voor Kunst, Cultuur en ontmoeting in Venlo. Meewaaierend met de wind van beschikbare locaties waar het telkens tijdelijke of langdurige verbindingen aan kan gaan op plekken in de gemeente en zo de spreekwoordelijke zaadjes van Kunst en Cultuur te verspreiden. Met het doel bevorder creativiteit en alternatief ondernemerschap en verminder leegstand door het activeren van deze ruimtes. Denk aan lege winkelpanden, leegstaande

gebouwen of etages, verborgen cultuur-historische pareltjes, kantoren, kavels en verwaarloosde openbare ruimte. Hoe kunnen we deze gebruiken of inzetten, zolang er geen conventionele oplossing voor is? In plaats van deze plekken te laten voor wat het is, zouden deze ruimtes kunnen dienen voor kortstondig evenement, experimentele projecten, atelier, underground film, exposities, residency, performances, ontmoetingsplek, uitwisseling en debat, installaties etc. Het idee achter het Tuimelkruid Kollektief is er niet om competitie te creëren met het aanbod in de gemeente, maar om het aanbod te verrijken. Op dit moment is er als onderdeel van de Intuïtieve Atlas van Venlo een grote gele periscoop gemonteerd tegen de gevel van het oude postkantoor en het nieuwe Museum van Bommel van Dam. Wellicht een voorproefje van iets wat het Tuimelkruid Kollektief zou kunnen realiseren. De periscoop maakt het mogelijk vanuit straatniveau zo'n 5 meter hoger door een raam naar binnen te gluren naar een van de beeldatlassen uit de Intuïtieve Atlas van Venlo.

Als kunstenaar opererende op het vlak tussen vormgeving, kunst, cultuur en sociale interactie, ben ik een voorstander van multidisciplinaire samenwerking. Aangezien mijn netwerk van kunst en cultuurmakers in Venlo nog zeer klein is en ik alleen geen kollektief kan realiseren, is dit een oproep aan filmmakers, vormgevers, kunstenaars, muzikanten, architecten, schrijvers, performers, choreografen, dansers etc. om mee te denken en deel te nemen aan dit potentiële Kollektief. Naast makers zou het welkom zijn als de verschillende kunst- en cultuurplatformen in Venlo aanschuiven met hun expertise, zodat ze in deze potentiële samenwerking hun afzonderlijke kaders en focus op programmeren overstijgen en op deze manier bijdragen aan een klimaat dat ruimte biedt aan de ontwikkeling van een makerscultuur in Venlo en alternatief aanbod in de stad. Want naast podia, is het voor makers cruciaal om toegang te hebben tot ruimtes waar werk kan ontstaan, worden getest en uitgevoerd. Tevens zijn er allerlei andere partners nodig in de stad om het Tuimelkruid Kollektief te kunnen laten slagen, denk onder andere aan de gemeente, fondsenwervers, woningcoöperaties, vastgoedeigenaren, ondernemers etc. Dus loop je warm voor dit idee, neem dan a.u.b. contact op. Hopelijk kan het Tuimelkruid Kollektief op den duur door haar flexibele vorm een brug slaan tussen verschillende gekaderde en vaak nog ver van elkaar verwijderde universums in het stedelijk netwerk; en daarmee de omgeving te verrijken door het toegankelijk maken van leegstaande ruimtes voor alternatieve structuren die hun plaats op de markt niet vinden, en zo een meerwaarde te creëren voor de diversiteit van het leven in de stad.

Tot slot van mijn verhaal. Baudelaire schrijft: *De verbeelding is een bijna goddelijk vermogen dat allereerst, buiten de filosofische methoden, de intieme en geheime relaties van dingen, de overeenkomsten en de analogieën waarneemt*⁸. Vanavond staan we in het stadhuis, ondanks dat het letterlijk het huis van de stad is, ben ik hier net als vele Venlonaren zelden binnen geweest. De aantrekkingskracht van de tot de verbeelding sprekende architectuur heeft menige vastelaovesgek wel eens bezongen: *Baove op zo'n hötje lauk van os schoen stadhoes, Meus ein klein balkunke zien, dan waas det mien thoes*⁹. Als het huis onze hoek van de wereld is, dan zou ik het stadhuis bijna een omgekeerde hoek willen noemen. Gebouwd tussen 1597 en 1601 heeft het stadhuis haar vensters al eeuwen op de binnenstad gericht. Het zijn stille toeschouwers van Venlo door de eeuwen heen en ik vraag me af... zou iemand er 417 jaar geleden ooit bij stil hebben gestaan hoe de stad er honderden jaren later uit zou zien? Ik weet in ieder geval dat ik nooit eerder zo ver vooruit heb gekeken. Wel heb ik vaak gebiologeerd

naar onderstaande twee kaarten zitten kijken. De linker kaart geeft het bescheiden begin van Parijs weer, de rechter het bescheiden begin van Venlo. Beide liggen ze aan de bocht van een rivier, met een eilandje in het midden en beide dragen namen Lutèce (Parijs) en Venlo die de etymologische betekenis van plek bij veen of moeras dragen. Hoe komt het dat Parijs geworden is wat het is en Venlo, Venlo. Als ik naar deze kaarten kijk, is het niet zo'n vreemde gedachten dat bij een andere speling van het lot de rollen omgedraaid hadden kunnen zijn.

Links: Jean-Baptiste Bourguignon d'Anville, *Second plan de la Ville de Paris (Lutèce)* circa 508 (1705)

Rechts: Frans Hogenberg, *Overgave van Venlo, 1586* (1586 – 1588)

Is dit werkelijk de potentie en belofte van Venlo? Betekent dit dat ik mijn ambivalente gevoelens overboord kan gooien? Dat de stad een bloeiende plek voor makers in kunst en cultuur kan worden? Dat we hier in het stadhuis dat gebouwd is in renaissancestijl, aan de vooravond staan van een nieuwe renaissance in Venlo? Dat vanavond hier met jullie het Tuimelkruid Kollektief begint te rollen en langzaam maar zeker zaadjes weet te verspreiden over de hele stad? Zodat wie weet 417 jaar van nu in 2436, mensen vanuit de hele planeet ooit een bezoek willen brengen aan *de* hoofdstad van kunst en cultuur in de wereld en zich laten teleporteren, niet naar Parijs (La Ville Lumière) maar naar *La Ville Venlonaere*.

Bronnen

¹ Jean-Luc Nancy, *Being Singular Plural*, trans. Robert D. Richardson and Anne E. O'Byrne (Stanford: Stanford University Press, 2000) p. 2

In het Nederlands vertaald door Karin Bartels, origineel fragment:

*There is no meaning if meaning is not shared,
and not because there would be an ultimate
or first signification that all beings have in common,
but because meaning is itself the sharing of Being.*

² Georges Didi-Huberman (ed.), *Atlas. How to Carry the World on One's Back?* p. 15/16

In het Nederlands vertaald door Karin Bartels, origineel fragment:

The atlas is a tool, not for the logical exhaustion of possibilities given, but for the inexhaustible opening up to the possibilities that are not yet given, Its principle, its motor is none other than the imagination. However disconcerting it is, it has nothing to do with a personal or gratuitous fantasy. On the contrary, it gives us a knowledge that cuts across, through its intrinsic power of montage that consists in discovering.

• Tekst: Chris Thenu, Muziek: J.C. Kwadraat, Veur *altied eine Venlonaer*, 1995 nr.4

³ Robert Burns, *To A Mouse*, 1785 (<https://www.poetryfoundation.org/poems/43816/to-a-mouse-56d222ab36e33>)

In het Nederlands vertaald door Karin Bartels, uit origineel fragment:

*But, Mousie, thou art no thy lane,
In proving foresight may be vain;
The best laid schemes o' Mice an' Men,
Gang aft agley,
An' lea'e us nought but grief an' pain,
For promis'd joy!*

⁴ Gaston Bachelard, *The Poetics of Space*, trans. Maria Jolas (Beacon Press, 1994) p.4

In het Nederlands vertaald door Karin Bartels, origineel fragment:

*It is not the question of describing houses, or enumerating their picturesque features and analyzing for which reasons they are comfortable.
On the contrary, we must go beyond the problem of description - whether this description is objective or subjective, that is, whether it gives facts
or impressions - in order to attain to the primary virtues, those that reveal an attachment that is native in some way to the primary function
of inhabiting.*

⁵ Ken Knabb, *Situationist International Anthology, revised and expanded edition*, edited en trans. Knab (Bureau of Public Secrets, 2006) p. 8

In het Nederlands vertaald door Karin Bartels, origineel fragment:

Psychogeography sets for itself the study of the precise laws and specific effects of the geographical environment, whether consciously organized or not, on the emotions and behaviour of individuals.

⁶ Gaston Bachelard, *The Poetics of Space*, trans. Maria Jolas (Beacon Press, 1994) p.4

In het Nederlands vertaald door Karin Bartels, origineel fragment:

For our house is our corner of the world.

As has often been said, it is our first universe,

a real cosmos in every sense of the word.

• Chombart de Lauwe, *Trajets Pendant Un An (1952)* uit:

P.-H. Chombart de Lauwe, S. Antoine, J. Bertin, L. Couvreur, J. Gauthier, *"Paris et l'agglomération parisienne (Presses universitaires de France Paris, 1952) p.106*

⁷ Centraal Plan Bureau, *CBS kerncijfers Nederland, Inwoners Venlo*, 14 december 2018

⁸ Charles Baudelaire, *1857 a*, p. 329

In het Nederlands vertaald door Karin Bartels, origineel fragment:

The imagination is an almost divine faculty which perceives first of all, outside of philosophical methods, the intimate and secret relations of things, the correspondences and the analogies.

⁹ Tekst: Wiel Hermans, Muziek: Wim Roeffen, Zang: Claar Boots-Hinssen & Hay Crompvoets, *'t Balkunke*, 1993 nr.4

• Jean-Baptiste Bourguignon d'Anville, *Second plan de la Ville de Paris (Lutèce)* circa 508 (1705) (via https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b3/Plan_de_Paris_Lutece2_BNF07710745.png)

• Frans Hogenberg, *Overgave van Venlo, 1586*, (1586 – 1588)

(via <https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-OB-78.784-256>)

Leestip: Het leven een gebruiksaanwijzing door Georges Perec (1978)

De roman is een magistraal literair vlechtwerk van de bizarre levensverhalen van bewoners in een groot oud flatgebouw in Parijs.

Filmtip: The Irony of Fate, or Enjoy Your Bath! (1976) door Eldar Ryazanov.

Het plot draait om de saaie uniformiteit van de openbare architectuur uit het tijdperk van Brezhnev, die in elke stad en buitenwijk in de voormalige Sovjet-Unie uit de grond zijn gestampt. Deze enorme flatgebouwen zijn in elk detail volledig uniform, inclusief de sleutel van elk appartement... Deze film wordt beschouwd als een klassiek stuk Russische pop cultuur en wordt traditioneel elk jaar op oudejaarsavond uitgezonden in Rusland en bijna alle voormalige Sovjetrepublieken. Ideaal voor de tijd van het jaar.